

Byla C-921/19**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2019 m. gruodžio 16 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch
(Nyderlandai)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. gruodžio 16 d.

Pareiškėjas:

LH

Atsakovas:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Pagrindinės bylos dalykas

Pagrindinė byla susijusi su „paskesniu prašymu“ suteikti tarptautinę apsaugą, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 (Procedūrų direktyva) 2 straipsnio 4 punktą. Keliamas klausimas, ar nagrinėdamas tokį prašymą atsakovas gali neatsižvelgti į dokumentus, kurių autentiškumo neįmanoma įrodyti.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Šiuo pagal SESV 267 straipsnį teikiamu prašymu priimti prejudicinį sprendimą jį pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar dokumentai, kurių autentiškumas nėra įrodytas, vien dėl šios priežasties negali būti įtraukiami į Procedūrų direktyvos 40 straipsnyje vartojamą sąvoką „nauja informacija arba duomenys“.

Prejudiciniai klausimai

I Ar Procedūrų direktyvos¹ 40 straipsnio 2 daliai, atsižvelgiant į Priskyrimo direktyvos² 4 straipsnio 2 dalį ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 ir 52 straipsnius, neprieštarauja tai, kad valstybės narės sprendžiančioji institucija nustato, jog originalūs dokumentai niekada negali būti laikomi nauja informacija arba duomenimis, jei neįmanoma įrodyti šių dokumentų autentiškumo? Jei prieštarauja: ar šiuo atveju yra skirtumas, kai teikdamas paskesnį prašymą pareiškėjas pateikia dokumentus arba jų kopijas, kurių šaltinio neįmanoma objektyviai patikrinti?

II Ar Procedūrų direktyvos 40 straipsnį, atsižvelgiant į Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 2 dalį, reikia aiškinti taip, kad valstybės narės sprendžiančiajai institucijai leidžiama tikrinant dokumentus ir pripažįstant jų įrodomąją galią juos diferencijuoti pagal tai, ar jie buvo pateikti su pirmu ar su paskesniu prašymu? Ar valstybei narei leidžiama nebevykdyti pareigos bendradarbiauti, kai neįmanoma įrodyti su paskesniu prašymu pateiktų dokumentų autentiškumo?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 18, 19, 47 ir 52 straipsniai

Direktyvos 2011/95/ES (Priskyrimo direktyva) 4 straipsnis

Direktyvos 2013/32 (Procedūrų direktyva) 36 ir 60 konstatuojamosios dalys, 33, 34, 40 ir 42 straipsniai

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Vreemdelingenwet 2000 (2000 m. Užsieniečių įstatymas) 30a straipsnis

Vreemdelingenbesluit 2000 (2000 m. Potvarkis dėl užsieniečių) 3.118b straipsnis

Vreemdelingencirculaire 2000 (2000 m. Aplinkraštis dėl užsieniečių) C1/2.9 dalis

Faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos santrauka

- 1 L. H. (toliau – pareiškėjas) yra Afganistano pilietis. 2015 m. gruodžio 8 d. Nyderlanduose jis pateikė prašymą suteikti prieglobstį. Per prašymo suteikti

¹ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (toliau – Procedūrų direktyva).

² 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (toliau – Priskyrimo direktyva).

prieglobstį nagrinėjimo procedūrą pareiškėjas teigė, kad dirbdamas aukšto pareigūno vairuotoju kelis kartus pateko į Talibano pasalą, taip pat buvo grasinta jam asmeniškai. *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius, toliau – atsakovas) pareiškėjo teiginius dėl pasalų laikė įtikinamais, dėl individualių grasinimų – ne. Todėl jo prašymas suteikti prieglobstį buvo netenkintas. Pareiškėjo dėl to pareikštas ieškinys buvo netenkintas, apeliacinis skundas – atmestas.

- 2 2018 m. rugsėjo 26 d. pareiškėjas pateikė „paskesnį prašymą“ suteikti tarptautinę apsaugą, kaip tai suprantama pagal Procedūrų direktyvos 2 straipsnio q punktą. Per šią naują procedūrą vėl buvo kalbama apie pirminį prašymą suteikti prieglobstį ir tas pačias jame nurodytas faktines aplinkybes. Pareiškėjas bandė įrodyti, kad jo per pirmą procedūrą išsakyti teiginiai apie individualius Talibano grasinimus yra įtikinami. Jis teigė gavęs naujų dokumentų, taip pat tų dokumentų, kurių kopijas buvo pateikęs per pirmą procedūrą, originalus. Daugiausia tai buvo Afganistano priešgaisrinės tarnybos ir ministerijos, kurioje pareiškėjas dirbo, dokumentai.
- 3 Pagal Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 dalį paskesnis prašymas priimtinas, tik jei atsiranda naujos informacijos arba duomenų. Atsakovo manymu, taip gali būti tik įrodžius, kad naujai pateikti dokumentai yra autentiški. Todėl atsakovas nurodė patikrinti dokumentus. Tačiau valstybinė įstaiga, kuriai tai buvo pavesta, neturėjo palyginamosios medžiagos, pagal kurią būtų galėjusi konstatuoti, ar originalius dokumentus išdavė kompetentinga institucija. Taip pat nebuvo įmanoma konstatuoti, ar tie dokumentai autentiški ir ar jų turinys teisingas. Todėl atsakovas prašymą suteikti prieglobstį pripažino nepriimtinu.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 4 Šalys laikosi skirtingos nuomonės klausimu, ar *a priori* galima neatsižvelgti į originalius dokumentus, kurių autentiškumas nebuvo konstatuotas, ar turi būti tikrinama, ar dokumentai vis dėlto turi kokią nors įrodomąją galią vertinant prašymo suteikti prieglobstį įtikinamumą per paskesnio prašymo nagrinėjimo procedūrą.
- 5 Pareiškėjo manymu, neteisinga, kad tik jam nustatoma prievolė įrodyti originalių dokumentų autentiškumą ir kad į šiuos dokumentus automatiškai neatsižvelgiama, jei jam nepavyksta jo įrodyti. Dokumentai yra susiję su prašymo suteikti prieglobstį esme, o per pirmą procedūrą pagrindiniai prašymo elementai buvo laikomi įtikinamais. Be to, jis raštu nurodė, kaip gavo šiuos dokumentus ir kodėl jų negalėjo turėti anksčiau. Pareiškėjo nuomone, tai, kad nagrinėjant paskesnius prašymus eliminuojami tam tikrų kategorijų įrodymai, pažeidžia Europos Sąjungos teisę, visų pirma efektyvumo principą.
- 6 Atsakovas priimdamas sprendimą ir atsiliepime į ieškinį tik laikėsi nuomonės, kad neatsirado naujos informacijos arba duomenų. Laikydamasis nacionalinių nuostatų ir savo nuo 2019 m. liepos 1 d. taikomos politikos, atsakovas pareiškėjui nesuteikė

galimybės dar kartą asmeniškai paaiškinti savo argumentų. Atsakovas nesigilino nei į dokumentų turinį ir įrodomąją galią, nei į aplinkybę, kad per pirmą procedūrą didelė dalis pareiškėjo prašyme suteikti prieglobstį pateiktų argumentų buvo laikomi įtikinamais. Tik teismo posėdyje atsakovas, reaguodamas į savo pateikto argumento aiškinimus, pateikė subsidiarų argumentą dėl dokumentų turinio ir įrodomosios galios. Prejudicinis klausimas susijęs su pagrindiniu argumentu, pagal kurį naujos informacijos atsiranda tik įrodžius, kad dokumentai autentiški.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 7 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad pagal *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valstybės Tarybos administracinių bylų skyrius, toliau – *Afdeling*) – Nyderlanduose aukščiausios instancijos užsieniečių bylų administracinio teismo – be kita ko, 2015 m. jurisprudenciją laikoma, jog neatsirado naujos informacijos arba duomenų, jei nebuvo įrodytas užsieniečio pateiktų dokumentų autentiškumas. Prievolė įrodyti tenka pačiam užsieniečiui. Atsakovas gali padėti užsieniečiui nurodydamas patikrinti dokumentų autentiškumą, tačiau tai niekaip nekeičia užsieniečio atsakomybės. 2018 m. *Afdeling* taip pat nusprendė, kad 2016 m. sausio 19 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) sprendimas *M. D. ir M. A. / Belgija* (ECLI:CE:ECHR:2016:011J9JUD005868912) šiai išvadai nedaro jokio poveikio.
- 8 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo manymu, priešingai, iš Sprendimo *M. D. ir M. A. / Belgija* matyti, kad atsakovas turi rūpestingai ir atidžiai ištirti galimą EŽTK 3 straipsnio pažeidimą ir dokumentų eliminavimas nepatikrinus jų autentiškumo, svarbumo ir įrodomosios galios yra pernelyg formalus požiūris. Atsakovas nurodydamas pirmiau minėtą *Afdeling* jurisprudenciją teigia, kad jis nepažeidė EŽTK 3 straipsnio, nes nurodė patikrinti dokumentų autentiškumą, vis dėlto, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, to nepakanka. Tai taip pat yra formalus požiūris siekiant neatsižvelgti į dokumentų turinį vien dėl to, kad patikrinus nebuvo įmanoma konstatuoti jų autentiškumo.
- 9 Remiantis Sprendimu *M. D. ir M. A. / Belgija*, net jei ir neįmanoma konstatuoti atitinkamų dokumentų autentiškumo, atsakovas turi atsižvelgti į šių dokumentų pobūdį, būdą, kuriuo pareiškėjas juos gavo, ir jų svarbumą prašymui suteikti prieglobstį. Tik atsižvelgiant į visus šiuos veiksnius ir juos susiejant su netikrumu dėl autentiškumo galima rūpestingai patikrinti dokumentų įrodomąją galią ir taip atsakyti, ar paaiškėjo naujų faktų ir aplinkybių.
- 10 Iš kitų EŽTT sprendimų taip pat matyti, kad, kai užsienietis bijo, jog bus pažeistas EŽTK 3 straipsnis, turi būti naudojamosi turimais dokumentais ir atsižvelgiama į jų turinį³. Šie sprendimai priimti bylose, kuriose buvo nagrinėjami tik pirmi

³ Pavyzdžiui, 2012 m. gruodžio 18 d. EŽTT sprendimas *F. N. / Švedija*, ECLI:CE:ECHR:2012:1218JUD002877409, 2014 m. lapkričio 18 d. EŽTT sprendimas *M. A. /*

prašymai. Vis dėlto iš sprendimų formuluotės nematyti, kad motyvai būtų susiję tik su valstybių narių pareigomis nagrinėjant pirmus prašymus. Priešingai, atrodo, kad EŽTT suformulavo bendruosius principus, taikytinus tikrinant dokumentus, kuriuos pateikia tarptautinės apsaugos prašytojai siekdami, kad jų prašymas suteikti prieglobstį būtų įtikinamas. Iš to taip pat galima daryti išvadą, kad valstybės narės turi užtikrinti, kad užsieniečiai, kurie turi įtikinamai įrodyti bijantys, jog bus pažeistos jų žmogaus teisės, neprivalėtų atitikti pernelyg griežtų reikalavimų. Valstybės narės turi atsižvelgti į padėtį, kurioje šie užsieniečiai yra.

- 11 Šiomis aplinkybėmis kyla klausimas, kaip aiškintina Procedūrų direktyvos 40 straipsnyje vartojama sąvoka „nauja informacija arba duomenys“. Keliose Procedūrų direktyvos nuostatose vartojama sąvoka „informacija“, tačiau ji nėra apibrėžta. Kai kuriose nuostatose teikiama nuoroda į sąvoką „informacija“, vartojamą Priskyrimo direktyvos 4 straipsnyje, kuriame sakoma, kad tai – prašytojo „pareiškimai“. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas preziumuoja, kad ši apibrėžtis reikšminga ir aiškinant Procedūrų direktyvos 40 straipsnyje vartojamą sąvoką „informacija“. Priskyrimo direktyvos 4 straipsnyje neskiriama, ar informacija pateikta per pirmo, ar per paskesnio prašymo nagrinėjimo procedūrą. Taip pat nieko nekalbama apie tai, kad informacija gali būti laikomi tik dokumentai, kurių autentiškumas įrodytas.
- 12 Šiam pašymui priimti prejudicinį sprendimą reikšminga tai, kad Procedūrų direktyva ir Priskyrimo direktyva turi būti aiškinamos pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją. Jei originalių dokumentų turinio nereikėtų tikrinti vien dėl to, kad neįmanoma konstatuoti jų autentiškumo, tai galėtų pažeisti teisę į prieglobstį, draudimą gražinti ir teisę į veiksmingą teisinę gynybą, kaip tai suprantama pagal Chartijos 18, 19 ir 47 straipsnius. Kaip matyti iš Chartijos 52 straipsnio 3 dalies, aiškinant šias nuostatas reikia atsižvelgti į EŽTK 3 ir 13 straipsnius.
- 13 Jei patikrinti, ar atsirado naujos informacijos arba duomenų, kaip tai suprantama pagal Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 dalį, reikia taip, kaip nurodyta minėtoje EŽTT jurisprudencijoje, pažeidžiama Sąjungos teisė, kai neatsižvelgiama į originalius dokumentus nekreipiant dėmesio į jų pobūdį, gavimo būdą ir svarbumą prašymui suteikti prieglobstį.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat siekia išsiaiškinti, ar teisėta tikrinant dokumentus skirti, ar originalūs dokumentai buvo pateikti su pirmu, ar su paskesniais prašymais. Pagal dabartinę Nyderlandų praktiką į dokumentus, kurių autentiškumas nenustatytas, atsižvelgiama, tik kai jie pateikiami su pirmu prašymu. Per vėlesnę prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimo procedūrą netikrumas dėl autentiškumo jau savaime yra pagrindas daryti išvadą, kad naujos informacijos arba duomenų neatsirado, ir dėl to prašymas vertinamas kaip nepriimtinas. Net ir pateikus kopiją arba dokumentą,

Šveicarija, ECLI:CE:ECHR:2014:1118JUD005258913, ir 2012 m. spalio 2 d. EŽTT sprendimas *Singh / Belgija*, ECLI:CE:ECHR:2012:1002JUD003321011.

kurios arba kurio kilmės negalima patikrinti, tokiu atveju prašymas automatiškai vertinamas kaip nepriimtinas.

- 15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar nurodyta praktika suderinama su Europos Sąjungos teise. Juk neatmestina, kad informaciją, kurios kilmės negalima patikrinti arba kuri paaiškėja iš dokumento kopijos, vis dėlto gali būti įmanoma patikrinti ir kaip objektyvią informaciją įtraukti į paskesnio prašymo nagrinėjimo procesą. Be to, atsakovo vykdomos politikos – nagrinėjant paskesnį prašymą neatsižvelgti į originalius dokumentus, kurių autentiškumas nebuvo konstatuotas, – pasekmė yra ta, kad sprendimas gali būti priimamas neišklausius prieglobsčio prašytojo ir atsakovui neturint pareigos įvertinti dokumentų pobūdžio, svarbumo ir gavimo būdo.
- 16 *Afdeling* nėra pateikęs aiškios nuomonės klausimu, ar tai, kad paskesnis prašymas vertinamas kaip nepriimtinas vien dėl to, kad neįmanoma konstatuoti pateiktų dokumentų autentiškumo, pažeidžia Europos Sąjungos teisę. Taip pat niekada nebuvo nagrinėta, ar priimtina tai, kad, kai į šiuos dokumentus neatsižvelgiama, užsienietis nėra išklausomas. *Afdeling* visada apsiribojo konstatavimu, kad prašymo suteikti prieglobstį neįtikinamumas jau įrodytas per ankstesnę prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimo procedūrą ir tai įtraukta į atsakovo argumentą dėl originalių dokumentų, kurių autentiškumas nėra konstatuotas. *Afdeling* niekada netikrino, ar sąvoka „nauja informacija arba duomenys“ turi būti aiškinama taip siaurai, kad tokie dokumentai niekada neturi būti įtraukiami į šią apibrėžtį, todėl jų gali būti nepaisoma. Taigi *Afdeling* pakankamai nepagrindė savo konstatavimo, kad į dokumentus, kurių autentiškumas nėra įrodytas, galima neatsižvelgti.
- 17 Aukščiausiasis administracinis teismas dar nėra pateikęs nuomonės dėl sąvokos „nauja informacija arba duomenys“, todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) manymu, ši sąvoka turi būti aiškinama taip siaurai, kad originalūs dokumentai, kurių autentiškumas nėra konstatuotas, į šią apibrėžtį neturi būti įtraukiami. Ankstesnėje Teisingumo Teismo jurisprudencijoje ir Procedūrų direktyvos 40 straipsnyje bei Priskyrimo direktyvos 4 straipsnyje šiuo klausimu nepateikta jokių paaiškinimų.
- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad paskesni prašymai vargu ar gali būti sėkmingi, kai užsienietis būdamas šalyje, kurioje prašo apsaugos, papildomai turi gauti autentiškų dokumentų, kad pagrįstų savo paskesnį prašymą. Taip pat mažai tikėtina, kad užsienietis tik savo teiginiais galėtų taip gerai pagrįsti paskesnį prašymą, kad apsauga jam vis tik būtų suteikta. Iš užsieniečio tikimasi, kad išsamius teiginius jis pateiks ir gebės tai padaryti per pirmą procedūrą. Atsižvelgdamas į tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad dabar Nyderlanduose galima atsisakyti asmeniškai išklaudyti užsienietį, kai paskesnis prašymas grindžiamas tik dokumentais, kurių autentiškumas nėra konstatuotas. Taigi užsieniečiui gali būti netgi nesuteikiama galimybės teiginiais įrodyti savo prašymo įtikinamumą.

19 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siūlo Teisingumo Teismui į prejudicinius klausimus atsakyti taip:

- I Valstybėms narėms neleidžiama numatyti, kad originalūs dokumentai niekada negali būti laikomi nauja informacija arba duomenimis, kaip tai suprantama pagal Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 dalį, vien dėl to, kad nebuvo konstatuotas šių dokumentų autentiškumas. Valstybėms narėms neleidžiama numatyti, kad dokumentų turinys niekada netikrinamas vien dėl to, kad tai yra dokumento kopija arba dokumentas gautas iš šaltinio, kurio neįmanoma objektyviai patikrinti.
- II Valstybėms narėms neleidžiama tikrinant ir vertinant dokumentus juos skirti pagal tai, ar jie buvo pateikti su pirmu, ar su paskesniu prašymu. Iš esmės visi pateikti dokumentai turi būti įtraukiami į tikrinimo, ar prašytojas gali būti priskiriamas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Direktyvą 2011/95/ES, procedūrą, netgi tuomet, kai dokumentai pateikiami su paskesniu prašymu. Valstybė narė dėl paskesnių prašymų negali numatyti, kad prievolę įrodyti originalių dokumentų autentiškumą visada turi tik prašytojas; valstybė narė tam tikromis aplinkybėmis turi vykdyti pareigą bendradarbiauti, t. y. atsižvelgti į dokumentų pobūdį ir turinį ir į teiginius dėl jų gavimo, taigi taip patikrinti, ar jie laikytini *prima facie* įrodymu.

DARBINIS VERTINIMAS